

Felelős szerkesztő  
**MURANYI JÓZSEF.**  
Szerkesztőség:  
Kassa, Harang-utca 9.  
Telefon: 150.  
Megjelenik minden nap  
délután 5 órakor.  
Egyes szám **2** krajcár  
(4 fillér).  
Méziratot nem ad vissza  
a szerkesztőségek.

# NAPLÓ

KASSA, CSÜTÖRTÖK, 1911. JANUÁR 5.

HETEDIK ÉVFOLYAM. — 4. SZAM.

## Előfizetési árak:

**Kassán:**  
Egész évre . . . 14.—K  
Fél évre . . . 7.—  
Negyed évre . . . 3.50.,  
Egy óra . . . 1.20

**Vidéken:**  
Egész évre . . . 20.—K

## Kiadóhivatal:

Kassa, Harang-utca 9.  
Telefon: 150.

Hirdetések petit sor szá-  
mitással díjszabás szerint

## Megint elaludt a szalma.

Kassa, jan. 4.

Valamikor anekdota számba ment, hogy Hörsög András kecskeméti kalapos mester uram, a híres juhászkalapok szerkesztője látván, hogy jobban kel a piacon a külföldi holmi, szintén belenyomatta a kalapbélésekbe, hogy: Hörsög András in Páris.

Később egy kicsit gondolkozni kezdtünk afelől, hogy az érdekes mester eszméjében nem volt-e valami derengő igazság, amikor így akart tuljárnai a közönség eszén? Hogy miért is van az, hogy olyan föltétlenül kedves az idegen s miért, hogy olyan lenézett a magyar termék? S jött a felbuzdulás ideje, hogy pártoljuk a magyar ipart. Egy ideig tartott is ez az állapot, sok buzgalommal és lelkesedéssel. Azután lanyhult s lassankint kialudni kezdett a szokásos szalmaláng. Amit, miután magyarlelkedésről van szó, egy kis germanizmussal előírásos szalmalángnak is lehetne nevezni. Mert nálunk az már úgy van, hogy bizonyos ötletek felbukkannak, mint a vízke mélyéből a tengeri kigyó, azután megint eltűnnek s csak mint valami mese maradnak meg az emlékezetben.

A most mult karácsony elég példát szolgáltat erre, nemcsak nálunk, hanem Budapesten és az egész vidéken. Jó egynehány olvasatlan milliót kiadott a zsebéből az ország népe részben értékes, részben értéktelen s könnyen romló holmikra, de ebből a nagy összeg pénzéből aligha maradt csak tíz százalék is magyar zsebekben. A többi ment kifelé, idegenbe s leginkább abba az Ausztriába, amely akár egy kanál vízbe is szívesen belefójtaná országunkat, ha bírná.

Ha bírná . . . A magyar kebleket mindig önértet dagasztja, mikor azt mondja, hogy: ha bírná, mert ennek utána mindig az a gondolat következik: de nem bír! Hát az bizonyára a magyar szívósság példája, hogy nem bír, de ez nagyon relativ fogalom. Mert ha „nem bír”, akkor

a termelésünk erejénél fogva nem bír, míg a fogyasztásunk ebben a hangban nagyon szánalmas szerepet játszik. Illetve, ha játszik, inkább Ausztria kezére játszik.

A szalmaláng kialudt s ismét nem kell, ami magyar, illetőleg elapadt belőlünk annak a gondos megvizsgálása, hogy amit vásárlunk, amiért pénzt adunk ebben a drága világban, annak az ára, ha már kiment az egyik magyar zsebből, legalább egy másik magyar zsebbe menjen.

Bűnöst keressünk? Mindnyájan hibásak vagyunk. Egyfelől tudva, hogy itt a szomszédságunkban, csanádi falvakban igen szép házi ipari szöttek készülnek, — de csehországi és sziléziai kereskedő cégek részére, másfelől látom, hogy például a kalotaszeg környéki háziipari részvénytársaság, amely áruiból a nyáron nálunk is rendezett kiállítást, még a hónapokra kitölt határidőre sem képes rendszeresen szállítani a nála megrendelt árukat. Pedig a megrendelő közönség igazán elment az iparpártolás határáig, amidőn még előlegeket is bocsátott a társaság rendelkezésére.

Csakugyan közösen, valamennyien vagyunk hibásak. Nincsen egymásnak szemére vetni való semmi, csak a magunk nagy ügyefogyottságunk.

## Bihari a kórházban.

Megmentették az orvosok.

Hallgat a tettéről.

Bihari Sándor, a kassai színház fiatal baritonistája, talán visszatér az életre, melyet megunt, mely számára nem hozott semmi örömet. Ma éppen olyan tanácstalanul állunk az eset körül, mint tegnap, amikor váratlanul ért bennünket a lesújtó hír. Bihari Sándor konokul hallgat, hiába ostromolják kérdésekkel, nincs felelete a mérgezési esetre vonatkozólag. Mi lappang a hallgatás mögött, az egyelőre az ő szomorú titka. De ha sejtéseink nem csálnak, akarata, életkedve, abban botlott meg, amit minden kibontakozásnak induló talentum átszenved: a kezdet rettentő nehézségein.

Míg a kórust fujta, a kis gázsiból vala-

hogyan el lehetett szerényen tengődni. A magánszereplők sorába lépése után azonban már költségesebb életet kellett élnie. A ruhák súlyosan terhelik a színészeket s jobbára ez viszi őket az adósság csinálásba. A gyakran változó darabok, ujdonságok, nagy ruhatár berendezésére kényszerítik a színészt, a színésznőt. Gyakran megesik, hogy két havi gázsai szabókontóra megy, hogy a színész a világi illuzióját keltse, hogy a színésznő a legújabb párisi divat pompájában tündököljön. Még a közönség az öltözködésnek ezt a raffinementjét élvezi, ki gondol arra, mennyi gondot okoz a színészeknek az ilyen költséges öltözködés?

Bihari Sándornak kis gázsija volt, kezdő volt, nagyobbra nem is tarthatott igényt. De ebből a kis gázsiból viszont annyit kellett nyújtani, amit egy jófizetésű, már megállapodott művész költ. A színészek közt arról suttognak, hogy Bihari nem bírta a küzdelmet s anyagi bajok keserítettek volna el annyira, hogy életének fonálát el akarta vágni.

A színészyomoruság — sajnos — fejlődő színházaink ellenére is fennáll. Az a rendszer, hogy a színész köteles az öltözködés költségeit viselni, — kivéve a kosztümöket — igen befolyásolja a megélhetés lehetőségét. Nagy szeretete a pályának, lelkes odaadása a művészeti munkának kell ahhoz, hogy a gondokkal sujtott színészek, amikor a színpadra lépnek, el tudnak feleltetni mindent, ami életüket küzdelmessé teszi. Játékos jókedvük mögött mi lappang, csak néha-néha jut a napvilágra. Ha egy Bihari például nem bírja tovább . . .

## Premier-est a színházban.

A testőr.

Molnár Ferenc 3 felvonásos vigjátéka.

Szokailanul új, nagyszerűen eredeti és megkapóan érdekes az, amit Molnár Ferenc a színpadon művel. A színpadon és a színpaddal, mert hiszen ő nemcsak új játékokat gondol ki, hanem a desszkákat is egészen átförmálja, másképpen állítja be, úgy, hogy az ott történő eseményeknek az eddigittől teljesen eltérő jelentősége, eltérő értéke lesz.

Molnár Ferenc színpadán egy sajtóságos gondolatvilág kezd kialakulni és a fejlődés folyamata — hála az ő erős aktivitásu tehetségének — már tul van a sejtelmes ködfoltok határozatlan terjengésének a stádiumán. Merész erővonalak mutatják az irányt, amelyben az ő ötletglóbusai, szellemének energiájától hajtva keringenek és minden színpadi műve egy-egy újabb teremtdi aktus, mely benépesíti és rendszerbe fűzi ezt az új világot.

A József királyi herceg Szanatórium-Egyesület 1911. évi január hó 14-iki Japán tea-estélyére

Kimonokra eredeti japán kelméket ajánl és kimonokra megrendelést elfogad **GOMBOS JENŐ, Fő-u. 39.**

És az új gondolatok a színpadot is megváltoztatják. A deszkák kezdenek át-  
lényegülni, levetkőzik nehézkes merevségük-  
ket, elvesztik drasztikus anyagiasságukat,  
kiképcsődnek, elkülönződnek, elhatárolód-  
nak attól a talajtól, amelyen mi nézőközön-  
ség élünk: cselekszünk meg ülünk. Az új  
színpad más egyéb, lényegileg különböző  
attól a geográfai folttól, melyen a valóság-  
gal történő események lejátszódnak. Egy  
ideális képsík es, melyre a gondolatok rá-  
vetülnek és ha valójában továbbra is a  
technika szabályai szerint épül maga a szin-  
pad, az mit sem von le a nagy átalakulás  
jelentőségéből.

Az új színpad átveszi a kinematográf  
vászonszövetének az engedelmességét és  
türelmét, nem ő szab feltételeket az írónak,  
nincsenek parancsai és elmulatja a követelőd-  
zései, szolgáltatásai áll az író rendelkezé-  
sére s ez azt és úgy vetíti rá, ami és amint  
az neki tetszik.

Igy van es jól, mert ez az emberi  
szellem emancipálódása az anyagmegszabta  
kényszerűség alól. Ez adja meg annak a  
lehetőségét, hogy az író minden mondani-  
valóját, minden gondolatát szabadon közöl-  
hesse velünk. Az író akarjuk megősmerni,  
az ő eszejárása után loholunk és ha a régi,  
feszített diszletek utunkat állják, hát el velők!  
Ne a régi beállítás szabja meg az író gon-  
dolatmenetét, hanem ez teremtsen új utakat  
és vezessen a szellem új övényeire.

Az Ördög, a Liliom és a Testőr ennek  
az emancipálódásnak az eredményei.

Ime a Testőrben olyan beszélgetések  
esnek meg, olyan események játszódnak le,  
melyekről a régi színpad felfogása szerint azt  
kellene mondanunk: ez nem vihető szin-  
padra, hiszen nem valószínű, hogy ez meg-  
történhessék emberek között. Igen sokan  
fel is hozták kifogásként, hogy lehetetlen,  
hogy egy asszony ne ösmerje fel a férjét,  
mikor ez áruházban, kimaszkírozva udvarol  
neki és lehetetlen, hogy belésszerűen az  
idegennek vélt urába. Igaz, az életben ta-  
lán gyakorlatilag keresztülvihetően és meg-  
nem eshetik, de vajjon az elképzelésnek,  
az írói fantáziának szabad-e elösmerni a  
gyakorlati élet lehetőségeinek határait? És  
a színpad vajjon nem-e inkább a fantázia  
birodalma, mint a gyakorlati életé?

Egyáltalában pedig ajkunkra toluhat-e  
ez a kifogás, ha észrevettük és követtük  
Molnár Ferenc gyönyörtelen merész gon-  
datmenetét, ha élveztük azt a mély psi-  
chológiát, melyet az emberi léleknek ez a  
nagy ösmerője és elragadóan kedves ös-  
meretője tár elénk? Aligha! Be kell lát-  
nunk, hogy itt nem az a fontos, megé-  
vesztheti-e egy színészi alakítás a művész  
saját feleségét, hanem az a fontos, hogy  
milyen pompás és meglepő változatokat hoz  
ki Molnár Ferenc az emberi lélekből ennek  
a feltételnek a szupponálásával.

Nem az kell, hogy elhagyjuk azt, ami  
nem fontos, hiszen ebből még nem fakad  
gyönyörűség, de az, hogy részesei legyünk  
egy igazán érdekes lelki viaskodásnak,  
melynek minden mozzanata emberi, minden  
fordulata művészi. Egy lelki vivisekciót lát-  
tunk s egy ilyen grandiózus látványnál sza-  
bad-e azon járni az eszünket, hogyan ju-  
tottunk be a lélek rejtekébe? Mindegy ho-  
gyan bonc-késsel-e, avagy Röntgen sugárral,  
az a nagyszerű, hogy ott vagyunk és lát-  
tunk olyasmint, amihez a magunk erejével  
hozzáférközni nem tudtunk volna.

Molnár Ferenc színpadán nem emberek  
mozognak, nem hus és vér lények, hanem  
ezeknek az elgondolása: fantomok, amelye-  
ket ő önmagából teremt meg. Az ördög,  
vagy Liliom nem élnek és nem is élő lé-  
nyek kópiái. Az ember absztrakt elgondolá-  
sai ők, egy bölcselő egy retortáin leszűrő-  
dött gondolat megjelenítései. Ugyanigy vala-  
mennyi többi személy, amelyik Molnár eme  
darabjaiban előfordul s ugyanigy a Testőr  
minden egyes alakja.

Tekintsük ezt úgy, mint hogyha Molnár  
Ferenc a gondolatait közvetlenül levetítené  
a színpadra s mi ezt olyanformán látnók,  
mint ahogy a mozgófényképet szemléljük.  
Látunk mlyeségeket, melyek valójában nin-  
csenek, látjuk, hogy emberek találkoznak és  
kitérnek egymásnak, holott nem térben, ha-  
nem csak a lepedő két kiterjedésű síkján  
mozognak s látunk sok mindenféle történést,  
mely csak az elgondolása a történések. Nos  
hát ami a mozgófényképben nem egészen  
szabad, mert a film technikai elkészítésének  
előfeltételeitől függ, az a Molnár Ferenc sza-  
badon csapongó elképzeléseiben felszabadul  
minden lekötöttségtől és az ő írói ereje, böl-  
cselő meglátása, emberi szíve, művészi iz-  
lése, impozáns alkotói kényve-kedve szerint  
alakul.

A régi színpadi hagyományok erejét  
tehát megtörte Molnár Ferenc és az új szin-  
pad készen áll. A Testőrrel pedig még külön  
kellene foglalkoznunk és megpróbálni kibá-  
nyászni belőle azt a sok gyönyörű meglátást,  
elgondolást és megértést, melyet az emberi  
és a művészlelek genialis ösmerője Molnár  
Ferenc benne elhelyezett, térünk azonban  
nem engedni ezt tennünk. Így csak megállá-  
pitjuk, hogy a közönség igen nagy tejszós-  
sá fogadta a darabot s hogy a nagy siker-  
ben a jó előadásnak is része van. A cim-  
szerepben Bárony Aladár egységes szép  
alakítást nyújtott. Meleg, közvetlen és  
összinte volt a színész ábrázolásában, virtuózus  
az áltestőr alakoskodásában. Eismerős illati  
Harsányi Margit értelmesen átgondolt és  
szépen megjátszott színésznőjét. A kritikus  
szerepét Majthényi játszotta okos felfogés-  
sal. Vágóné a színházi mama alakjában el-  
vetette a sulykot, ami a rendezés hibájául  
tudható be. Egyébként azonban nagy szer-  
etet és megértést látott a rendezésből s  
a darab szép kiállításából. Igen kedves volt  
az első és a harmadik felvonás intim művészlá-  
hása és sikerült a második felvonás pá-  
holydiszlete.

A közönség szüntől megöltötte a néző-  
teret és sokat tapsolt.

Dr. Holländer Árpád.

## Andrássy nagy kávéház!

Tulajdonos: Szentgyörgyi Ferenc.  
BEL- ÉS KÜLFÖLDI LAPOK  
:: 7 ÚJ BILIÁRDASZTAL ::  
Minden szombaton  
≡ katonazene-hangverseny. ≡  
Vasárnap, hétfőn, kedden és  
csütörtökön este cigányzene.

## HIREK.

— Vidéki előfizetőinket tisztelettel föl-  
kérjük, hogy az előfizetés megújításáról  
idejekorán gondoskodni sziveskedjenek,  
nehogy a lap küldésében fennakadás áll-  
jon be. A NAPLO előfizetése egy évre  
20 K, félévre 10 K, negyedévre 5 korona.

— Házasság. Péchy Aurél gölncibá-  
nyai járásbíró f. hó 12 ikén vezetí oltárhoz

Lőcsén Montskó Gizella kisasszonyt, özv.  
Montskó Istvánné, szül. Görgey Gizella le-  
ányát.

— Godowsky hangversenye Kassán.  
Godowsky, a világhírű zongoraművész, aki  
a bécsi mesteriskola vezetője, Kassán, jan.  
hó 8-án a Schalkház-szálló nagytermében  
egyetlen hangversenyt tart, melynek műsora  
a következő: 1. Beethoven Brahms a) 32  
Variationen C-moll, b) Zwi Rhapsodien  
H-moll és G-moll op. 79, c) Cadriccia  
H-moll op. 76. 2. sz. d) Scherzo E-moll  
op. 4. 2. Chopin a) Fantasie op. 49 F moll  
b) Drei Präludien c) Drei Etüden d) Nocturne  
F-moll op. 55. e) Scherzo C-moll op. 39.  
3. Godowsky a) Intermezzo scherzando  
(Allegretto vivace) b) Valsa (Alleg. grazioso  
e dolce). Az E-moll szonátából. (Előszőr)  
Liszt c) Waldesrauschen d) Spanische  
Rhapsodie. Jegyek 7, 5, 3, 2 K árban Vitéz  
A. könykereskedésben kaphatók.

— A Liga ingyentej osztása. A Gyer-  
mekvédő Liga hölgybizottságának fáradsá-  
got nem ismerő buzgólkodása mellett a Fe-  
rencz József-téri volt kaszárnya épületben  
december hó 18-tól december hó 31-ig 1484  
adag tej és zsemlye lett kiosztva.

— A felvidéki megyék Rákóczi-bálja.  
Az idei farsangnak kétségtelenül legimpozán-  
sabb és legelőkeőbb mulatsága, a felvidéki  
megyék Rákóczi-bálja, mely iránt ország-  
szerte óriási érdeklődés mutatkozik, halasz-  
tást szenved. Gróf Batthyány Lajosné és  
gróf Zichy Jakabné intervenáltak a rendező-  
bizottságnál, hogy balasszák el a kassai  
bált, minthogy a febr. 11-én Budapesten  
megtartandó Izabella-bál rendezőségében  
nagy számmal vannak olyanok, akik a kas-  
sai multság rendező-bizottságában is helyet  
foglalnak. S nemcsak a fővédőknek, védőknek  
és rendezők, akiknek soraiban legkiválóbb po-  
litikusainkat, arisztokratáinkat láthatjuk, ha-  
nem a bál közönsége is jórészt kétfélé  
volna kénytelen menni és ez mindkét mu-  
ltság erkölcsi sikerén sokat rontana. A ren-  
dező-bizottság méltányolta e kívánást és  
elhatározta, hogy a felvidéki megyék Rá-  
kóczi bálját 1911. február 25-re halasztja.

— Szerkesztőváltás. Kertész László,  
a Kassai Ujság felelős szerkesztője ma bu-  
csuzik el a lap olvasótörszégétől, miután  
szerkesztői tisztát elhagyja s a fővárosi  
szurnalisztika kötelékébe lép. Littmann  
Arnold dr. főszerkesztő nobilisan elismerő  
hangon nyilatkozik a távozó szerkesztőről,  
akit ideiglenesen kitűnő kollégánk dr. Szepesi  
Miksa helyettesít, mint a lapért felelős  
szerkesztő.

— Gyárvizsgálatok. Rados Lipót kas-  
sai kir. iparfelügyelő a napokban a helybeli  
gyárakban és iparvállalatokban vizsgálatot  
tartott, melynek folyamán sok helyen mun-  
kásvédelmi szempontból fontos kívánni va-  
lókat talált. A megfelelő igazgatóságok eze-  
ket végre is fogják hajtani.

— Találtatott. A rendőrségre bevitték  
1 csomagot, amelyben postatakarékpénztári be-  
fizető lapok voltak. Tulajdonosa jelentkezés  
és kellő igazolás után átveheti a csomagot,  
amelyet a Biró-utcán vesztett el.

— Mesterséges embertermelés. Egy  
amerikai lap írja: Carrel és Burrow orvo-  
sok feltalálták az emberi élő szervek mes-  
terséges konzerválását. A fölledezés titka  
igen egyszerű. A beteg vagy visszamaradt  
fejlődésű ember véréből kivonnak egy bizo-  
nyos mennyiséget és ezt a szükséges nagy-  
ságu adag vért gondosan lepecsételt üveg-  
csövekben, bacillustenyésztő hőfejlesztők  
rendszeré után, 37 fokos melegben tartják  
készületben. Most azután ebbe a vérsá-

## A téli fűtőanyag

a legjutányosabban, pontos szállítás és kedvező feltételek mellett  
csak STROH HENRIK SZÉNRAKTÁRÁBAN SZEREZHEŐ BE.  
ELSŐRENŐPOROSZ és SZILÉZIAI SALONKŐSZÉN, valamint  
PIRSZÉN (coaks), ugymint TŰZ FA a legszolidabb módon árusítatik.  
Megrendelések Fő-utca 83. az órás üzlethen. Raktár Eszterházi-u. 21. sz.

vóba jön 10—14 napi regenerációra a hiányos, hiányos vagy beteg rész, legyen az bőrdarab csupán, vagy kötőszövet, haszhártya, porcogó, hajrézlet, izomzat, vese, mirigy vagy nyákhártya. Számtalan példa igazolta, hogy állatok ilyen kivágott részei a vérsavóban nemcsak hogy tovább éltek, de tovább fejlődtek is, sőt már 3—4 nap alatt szemmel láthatóan megnövekedtek, eredeti terjedelmüket túlhaladták.

Carrel és Burrow urak szerint eszentul ilyen módon még egészen új sejtek tenyésztése is lehetséges lesz, éppen úgy, ahogyan ma a mikrobákat tenyésztik. Más szóval, el fogunk jutni odáig, hogy ha valamelyik szervünk nem életképes, vagy már nem javítható ki, egyszerűen fölcseréljük azzal az új mirigy-, vese vagy kötőszövet készítménnyel, mely a modern professzorok laboratóriumában fog teremni.

— Összeverekedtek. *Misinszky* István napszámos és *Fuhrmann* Sándor lámpagyújtogató tegnap ugyancsak összevették. Egész népcsoportot végig az egymással vívott életvitel harcot a Mészáros-utcán. Végre is eldöntetlenül végződött a küzdelem, amennyiben *Misinszky* Fuhrmann arcát egy biciklival felhasította, Fuhrmann pedig a napszámos fejét törte be egy öklében tartott kődarabbal. Másrészt azonban nem volt eldöntetlen a párviald, mert egy rendőr döntötte azt el. És pedig egészen pártatlanul mindkettőt bekísérte a rendőrségre.

— Elfogott tolvaj. A lemesi csendőrség előlálta *Vajda* Károly hernádszent-istváni lakost, aki Kassán elkövetett többrendbeli lopással van vádolva. A tolvajt átadták az ügyészségnek.

— Schwarz és Fehér. Hiába, csak nem szereti a fűz a vizet, a fehér a feketét! Ennek tanujelét is adta tegnap Schwarz Aladár kereskedő, aki *Fehér* Jakab ruhakereskedőt a Sörház-utcán pusztá ellen-szenvből bántalmazta annyira, hogy egész utcai botrányt okozott. Az ellenségeskedés oka állítólag az volt, hogy Fehér Schwarzot szóváltás közben becsmérlő szavakkal illette. Schwarz ellen — aki különben még idejekorán megszökött — a rendőrség megindította az eljárást.

— **Hölgyeknek a leghasznosabb megajándékozás.** Saját gyártmányu legjobb keztüim minden színben. 3 pár dobozban tágitóval 8 K, 6 pár dobozban tágitóval 5 K. 12 pár dobozban tágitóval 28 K. Illatszerek, szappanok. Blumberg keztüis, Fő-utca 89.

## Otthon-kávéház

— fényesen átalakított új helyiség. —  
Fülkék társaságok számára.  
Kényelem és elegancia. ELSŐRANGU  
— KISZOLGÁLÁS. Új billiárdok. —  
BEL- ÉS KÜLFÖLDI LAPOK.  
NAPONTA CIGÁNYZENE.  
— SZÁLLODÁNK ELSŐRANGU. —  
TISZTÁN BERENDEZETT SZOBÁK.

## Színház.

— *Cigányszerelem* — premier előtt. *Vizkereset* napján, péntek este vonul be *Lehár* Ferenc új, diadalmas operettje, a *Cigányszerelem* a kassai színpadra. Az újdonság már hetek óta foglalkoztatja az operett művészi gárdáját s a gondos előkészület a próbákból ítélve egy nagy és állandó sikerrel kecsegtet. *Lehár* gyönyörű és nagyhatású muzsikája teljes szépségben fog a

kassai előadásokon érvényesülni. A vezető énekpartit *Zorikát Váradi Margit* énekművészetével élvezhetjük. Különösen szép a belépője, mely az első felvonás szenzációjának ígérkezik, valamint *Volt egy leány*... kezdetű dal, melyet a második felvonásban énekel. Azonkívül egy hatásos duettje is van, mely az operett egyik legszebb száma. Egyik kimagasló szám az a duett is, melyet *Sarkady* Rózsi és *Sziklay* adnak elő, négy bájos apróság asszisztálása mellett. A harmadik felvonásban *Iloa* mulatási jelenete, cigánymuzsika mellett *Pataki* Vilma és *Hornyay* Jankának, akik ezt a szerepet felváltva játsszák, igen nagy sikertigér. Két magyar dalt énekelnek, melyet *Lehár* külön írt *Fedák* Sárának. A magyar nóták a legszebbek közül valók, a fővárosban szelében éneklük. Az operett kiállítására nagy gondot fordított a színház. Az első felvonás díszítése a *Cserna-völgy* akácfákkal, virágzó almafákkal, a forrás suhanó vizével méltó feltűnést fog kelteni. Szép az a csárda is, melyet a harmadik felvonásban láttunk. Bécsben és Pesten ez a díszlet úgy volt festve, hogy csupa paprika van a falra pingálva. A bécsiek rossz vicce: a paprika magyarok persziflázása ez. *Komjáthy* változtatott az eredeti díszleten és tulpánokat festetett a paprika helyett. Ez felel meg a magyar stílusnak. A darab szerposztása a következő. *Dragotin* — *Tihanyi*, *Zorika* — *Várady*, *Jósi* — *Barna*, *Jonel* *Somogyi*, *Iloa* — *Pataki-Hornyay*, *Jolán* — *Sarkady-Szilágyi*, *Kajtán* — *Sziklay*, *Mozsi* — *Ujváry*, *Masu* — *Baróti*. A premier-előadásra jegyek holnaptól kezdve már várhatóak a színház nappali pénztáránál.

— A testőr új szereplői. *Molnár* Ferenc nagyszerű ujdonságának *A testőr*-nek ma esti második előadásán a színészt *Virányi* Sándor, a társulat kitűnő művésze játssza, míg a színésznő szerepében *Hevessy* Mariska lép föl. A kettős szereposztás a darab előadásának érdekességét nagy mértékben fokozza, mert ugyanazon szerepben több színészi egyéniséggel ismerkedünk meg. A csütörtöki előadás a premier kiosztásban megy. A színész — *Bárony*, a színésznő — *Harsányi*.

— Megostromolt pénztár. *A testőr* tegnap esti premierje zufoolt ház előtt folyt le. A szereplőket felvonás után lelkesen a függöny elé szólította a közönség, teljes volt a siker, az újdonság Kassán is hódított. Ennek a legszebb bizonyossága, hogy a mai előadásra szóló jegyekért, valósággal megostromolták a jegypénztárt. Reggel óta folytonosan a közönség sokasága szorong a pénztár ablaka előtt. A publikum megvan nyerve, ami a darab ujszerűségének, kitűnő előadásának és fényes kiállításának köszönhető.

— Szerep változás. *A Cigányszerelem* operettben *Jonel* szerepe *Bihari* Sándorra volt kiosztva. Miután *Bihari* súlyos mérgezési esetben a kórházban fekszik, szerepét *Somogyi* Erzsébet vette át, aki mint fiatal ifjú kedvesen fog beilleszkedni az ensembléba.

### KASSAI NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerdán, 1911. évi december hó 4-én

#### A TESTŐR.

Vigjáték 3 felvonásban.

#### Személyek:

A színész . . . . .	Bárony Aladár
A színésznő, felesége . . . . .	Hevesi Mariska
A kritikus, barátjuk . . . . .	Majthényi L.
A mama . . . . .	Vágóné

#### Műsor:

Csütörtökön, *A testőr*.  
Pénteken, d. u. A csöppség. Énekes v. este, *Cigányszerelem*. Op.  
Szombaton, *Cigányszerelem*.  
Vasárnap d. u., A doktor ur. Bohózat. este, *Cigányszerelem*.  
Hétfőn, *Cigányszerelem*.  
Kedden, *Cigányszerelem*.

## Berger nagy kávéház

az előkelő közönség találkozóhelye.  
Nagyversenyek mindennap.  
Chikágóól Karambol asztalok.

### TÁVIRAT — TELEFON.

A képviselőházból.

Budapest, jan. 4.

A képviselőház mai ülésén *Kabos* Ferenc elnökölt.

*Polónyi* indítványt jegyzett be a Ház könyvébe, hozzon a Ház határozatot, amelyben utasítsa a kormányt, hogy a bankszabadság lejártával, a 107. §. értelmében azokat az intézkedéseket hajtsák végre, amelyeket az a bankszabadság lejártakor előír.

Elnök kijelenti, hogy az indítvány ki fog nyomtatni és a kérdés napirendre tűzése felett később fog határozni.

Következett a Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződésről szóló javaslat tárgyalása.

*Csanach* István szerint a javaslat a kisgazdák érdekeit nem nagyon védi meg, pedig a javaslat megszerkesztésénél ennek kellett volna irányadónak lenni. A javaslatot nem fogadja el. Határozati javaslatot nyújt be a vadászati törvény revíziója miatt.

*Abrahám* Dezső ellenzi az argentinai hus behozatalát. A javaslatot elfogadja.

Szünet után.

*Berzeviczy* Albert elnökölt.

*Vázsonyi* Vilmos kijelenti, hogy a vitában nem akart részt venni, de most erkölcsi kötelessége, azon támadások miatt, amelyben a fővárost részesítették.

### Óriási földrengés.

Bécs, jan. 4.

A bécsi, a triesti és a kalocsai meteorológiai intézetek jelentései szerint ma hajnalban óriási földrengést jeleztek az intézetek készülékei. A földrengésnek retentő következményei lehetnek, amely messze felülmulja a messzini földrengést is. A bécsi meteorológiai intézet készülékei 1 és fél mm. tényleges ingakilengést mutatnak. A földrengés kb. 5100 km. távolságban lehetett: Ázsiában.

### Vasuti katasztrófa.

Szentpétervár, jan. 4.

A varsói állomás mellett egy vasuti kocsi meggyulladt és teljesen elégett. Számtalan szén-égett holttestet húztak elő. A halottak száma tíz.

### Öngyilkos urinő.

Budapest, jan. 4.

*Balázs* Olga dúsgazdag magánzóno nagyfoku idegbajban szenvedett és emiatt egy fővárosi szanatóriumba ment bajának gyógyítása végett. Ma délelőtt *Balázs* Olga levetette magát az intézet második emeletéről. Szörnyet halt.

### A Molnár—Széchy affér.

Budapest, jan. 4.

A Molnár—Széchy afférből kifolyólag egy fővárosi hírlapíró felkereste *Varsányi* Irén színművésznőt, *Széchynek* feleségét. A művésznőt az utóbbi napokban történt események láthatóan megviselték.

Amikor az újságíró azt kérdezte, hogy olvasta e már a fővárosi lapokban férje és *Molnár* Ferenc nyilatkozatait?, azt válaszolta, hogy nem. Az újságíró felolvasta előtte, amire azt válaszolta: Borzasztó, hogy ilyen meghurcoltatásnak tesznek ki. Az én férjem a legnobilisabb férfiak egyike és nem érti, hogy hogyan tehetett ilyent. A történetekből nem tud semmit sem. Arra kérte az újságíró, hogy személyét hagyják ki a botrányból.

Egy 15-16 éves fiú

**kifutónak**

felvétetik Vitéz A. utóda könyv, kő- és műnyomdájában, Kass, Harang-utca 9-ik szám alatt.

**GOLDBERG és NEUWIRTH**

vízvezeték és csatorna berendező cég  
Kassa, Deák Ferenc-utca 37. szám.

Telefon 443. szám.

**A fenyegető kolera!**

veszély alkalmából a t. közönség figyelmét bátorkodunk ráterelni az alábbi **szakvéleményekre.**  
A magy. kir. m. fegyverem borászati laboratoriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

**Esterházy-Cognacot**

betegjeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva, mint kitűnő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedőt a

**legjobban ajánlhatjuk.**

Kelt Budapesten, 1892. október havában.  
Dr. Tauffer Vilmos, egyetemi tanár.  
Dr. Kétly Károly, egyetemi tanár.  
Dr. Stiller Bertalan, egyetemi tanár.  
Dr. Angyán Béla, egyetemi tanár.  
Dr. Réczey Imre, egyetemi tanár.  
Dr. Poor Imre, kir. tan. egyet. tanár.  
Dr. Pertik Ottó, egyetemi tanár.  
Dr. Báron Jónás, egyetemi tanár.

A tisztaság mellett legjobb óvszer a kolera-veszély ellen az

**ESTERHÁZY-COGNAC.**

Mindenütt kapható.

Központi iroda: V. Csáky-u. 14. Telefon 31-49.

**Télen át**

nem érdemes a fehérneműt otthon mosatni, mert

**HALTENBERGERNÉL**

a ruha legnagyobb megkímélése mellett mossák a fehérneműt, suly szerint mán-gorolva és vasalva, darabonként való árszámítás mellett. Háztól való elhozatal és házhoz való szállítás.

**Gallérok, kezelők**  
felülmulhatatlan kivitelben tűkőrfénnnyel vasaltatnak. TELEFONSZÁM 70.

**Egy emeletes ház és üres telek**

(volt Bárkay-féle ház)

szabad kézből azonnal eladó.

Ház ételtek: Deák Ferenc-utca 52-53.

Tudakozódni lehet: Rogozsán Antalnál (Flórián-utca 4.) vagy özv. Jasszusch Antalnénál (Kossuth-utca, hentes-üzlet.)

**Felsőmagyarországi központi takarékpénztár részv.-társ.**

Fő-utca 21. szám alatt.

**Betéteket** takarékkönyvecskére vagy folyószámlára legelőnyösebb feltételek mellett **gyűmölcsözött**

**Leszámítol** váltókat, kölcsönt nyujt betáblázásra vagy folyószámla alakjában — — —

**Vesz- és elad** értékpapirokat, sorsjegyeket, külföldi pénzeket, átutalásokat közvetít Amerikába és bármely külföldi piacra — — —

**Előlegek (lombard) értékpapirokra.**

Foglalkozik a bankszakmába vágó összes üzletágakkal.

**Żorlesztéses** (annuitásos) jelzálogos kölcsönök nyujtása legelőnyösebb feltételek mellett.

**KASSAI NÉPBANK R.-T.**

Fő-utca 22. szám I. emelet (saját ház.)

foglalkozik bankszakmába vágó összes ügyletekkel.

Elfogad betéteket betétkönyvecskére és chequeszámlára a legelőnyösebb feltételek mellett.

Váltókat, kisorsolt értékpapirokat leszámítol. — Folyószámla hitelt engedélyez fedezet alapján. — Értékpapirokat, külföldi pénznemeket vesz és elad. — Szelvényeket díjtalanul vált be.

Felvilágosítások készséggel adatnak.

**Meghívó****a Kassai Jelzálogbank Részvénytárs.**

folyó évi január hó 16-án d. n. 5 és 1/2 óraker a bank üléstermében (Fő-utca 4. sz. földsz.) tartandó

13-ik (XXXVII.)

**évi rendes közgyűlésére.**

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelőbizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Az alapszabályok 28. §-ának és 46. §-ának módosítása.
4. Igazgatósági tagok választása.
5. Felügyelőbizottsági tagok választása és a felügyelőbizottság díjazásának megállapítása.

A részvényesek, kik szavazati jogokkal élni akarnak, kötelesek részvényeiket legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg három nappal (vagyis 1911. január 13-ig) a társaság pénztáránál, vagy Budapesten a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál letenni. (Alapszabályok 19. §-a.)  
Kelt KASSÁN, 1911. évi január hó.

**Az igazgatóság.**

Közgyűlésen csak személyesen megjelenő önjogi oly részvényes gyakorolhat szavazati jogot, kinek részvénye legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 hónappal nevére iratott s a részvénykönyvbe bevezetett. A részvényes írásbeli felhatalmazott által is képviselhető magát, de a meghatalmazottnak szintén részvényesnek kell lennie. Részvényeknél, melyek örökösödés útján szállottak át, az örökösök birtoklásának ideje az örökös javára beszámíttatik.

A kiskorúakat szüleik vagy gyámjuk, a gondnokoltakat gondnokuk, a nőket férjük, társulatokat, egyleteket s egyéb jogi személyeket törvényszerinti képviselőjük meghatalmazás nélkül képviselik, habár nem részvényesek is.

Azok, kik szavazati jogukat részvényletétel által igazolták, igazoló jegyeket kapnak az általuk képviselt részvények és az őket megillető szavazatok számának megjelölésével. Ezeket az igazoló jegyeket a részvények átvétele ellenében az igazgatóság által a részvények átvételére jogosított közegek állítják ki. (Alapszabályok 20. §-a.)

Minden részvény egy szavazatra jogosít, de 100-nál több szavazatot senki sem saját nevében, sem meghatalmazás alapján, sem e két minőségben együtt nem gyakorolhat. (Alapszabályok 18. §-a.)

# Kassai Estilap

**POLITIKAI NAPILAP**  
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: **FELELŐS SZERKESZTŐ: MURÁNYI JÓZSEF**  
 Fő-utca 64. szám alatt. (Színházzal szemben.)  
 Telefonszám: 21.

Helyben: Előfizetési árak:  
 Helyben: 16 korona Egy évre Vidéken: 20 korona  
 Fél évre 8 " Fél évre 10 "  
 Negyed évre 4 " Negyed évre 5 "  
 Egyes szám 4 fillér.

## Az ellenzék is felelős.

Az indemnitik alapján való kormányzás nem kedves dolog semmiféle kormányoknak. Legkevésbé konvenial a jelen kabinetnek, mely a törvényes normálviszonyok helyreállítására törekedett minden téren, kényes volt rá mindenha, hogy a normál-állapot a budgetjog területén teljes hathatósággal érvényesüljön.

Országos érdekek is úgy kívánnák, hogy az államháztartás ne legyen kénytelen az idén a tavalyi keretek között mozogni fél-évig. A nemzet igényei, melyek kielégítésével a kormánypolitika épp a budgetben számol, szintén megkövetelnék az ideai előirányzatok folyósítását, ami budget-provizoriumban nem lehetséges.

Kedvetlenül bár, de kötelességszerűleg nyul a miniszterium az új indemnitásban nyerhető időhaladékhoz, hogy elkerüljük az ex-lex-állapotot; bármily könnyelműen idéztetett fel az a közelmúltban s bármily egykedvűen vette is a nemzet akkor. Nagy rázkódásokat szerencsére nem okozott; de zavarok álltak elő miatta az adójövedelmekben, a pénztári kezelésben s hitelműveleteket tettek szükségesekké fölöslegesen, hogy a kormányzat rendes menete fentartható maradjon.

Ha az ellenzék parlamenti hivatása szerint kifogás alá találja vonni e kiegészítő javaslatot, vesse föl azt a kérdést is: ki felelős a kivételes rendszabály elkerül-

hetetlen voltáért? Sietünk megfelelni a kérdésre.

A felelősség nyilván azokat terheli, kik a most lebudgetprovizorium többhavi tartamának okszerű felhasználását megnehezítették úgy a kormány, mint parlamenti többség számára. Tessék felütni a Ház ez öt havi naplóit s nyilvánvaló lesz, hogy az öt hóból harmadfél a bankvitára kellett, amiben az ellenzék vitázó kedve excellált.

Mi nem akadékoskodtunk a bankvita miatt. Előzékenyen fogadtuk a szónokok hosszú sorát, türelmesen vártuk a hosszú beszédek lepergését: hadd mozogja ki az ellenzéki áramlat tettségét szerint magát. Nem nyugtalankodtunk akkor sem, mikor a vita a csöndesobstrukció jellegét kezdte magára öltetni, s nem reagáltunk a házszabályok szigorú alkalmazását sürgető felfogásokra sem: mindössze odatörekedtünk, hogy a szélesebb folyású vita szélesebb medret kapjon: a miniszterelnök konziliánk kérdése mindössze egy órával hosszabbított meg a Ház ülésének tartalma.

Tekintetben tartván az ellenzék akciósabadságát, egyuttal rája háritotta az akcióval járó felelősséget, ami időben kifejezve másfél hónapot jelentett. Ez elherdált idő bosszulta meg magát később a Ház munkásságán, teljesítő képességén.

A kormány felelőssége az ország érdekeire terjed, a mik felett örködni és cselekednie kell. A parlamentben történekekért is, a

mennyiben a többség tényéről van szó, szintén a kormány felelős. De, amit az ellenzék tesz, azért nem háritathatni át a kormányra felelősséget; az ellenzékiesség sem felelőtlen.

Hogy az állam és nemzet érdekei megóvattassanak az ellenzék inangurálta bankvita követelményeiből, a kormány ime gondo kodik jelen javaslatban Magyarország érdekeiről. Az ellenzék viszont akkor lesz önmagához a legkonzekvensebb, ha a bankvita hátrányos követelményeiből levonja a konkluziót és Magyarország egyensulya érdekében az új indemnitás mielőbbi átbocsátásával expialja törvényhozás idején tékozlásában elkövetett politikai hibát.

## A költségvetési vita.

### A képviselőház ülése.

A Kassai Estilap fővárosi tudósítójától.

Budapest, április 6.

Berzeviczy Albert, elnök nyitotta meg az ülést.

Bejelentette, hogy Ugron Zoltán képviselő három havi szabadságot kér, amit a Ház meg is adott.

A belügyi tárcza vitáját folytatták.

Bikády Antal Justh-párti a tüdővész elleni küzdelemről beszél, majd rátér a nemzetiségi kérdésre.

Elnök figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál.

Bikády Antal meghajol az elnöki figyelmeztetés előtt, de konstatálja, hogy Tisza erről a kérdéstről zavartalanul beszélhetett.

Elnök ezért Bikádyt rendre utasítja.

Szivák Imre munkapárti a vá-

rosok segélyezéséről beszél. Kívánja az 1888-iki törvény életbe léptetését.

Holló Lajos Justh párti a városok és községek helyzetét fejtegeti. — Támadja a kormányt, megakadályozza a községi takarékpénztárak felállítását.

Pescha Miklós munkapárti a tételt elfogadja.

Haller István néppárti hosszasan foglalkozik a belügyi kérdésekkel és polemizál Várady Zsigmond tegnapi beszédével.

Ezzel az ülés véget ért.

## POLITIKA.

(A Kassai Estilap tudósítójától.)

### Khuen Bécsben.

Khuen miniszterelnök ma egy óra hosszaiig tárgyal Bienerth osztrák miniszterelnökkel, majd felkereste Hoffmann Hugó altábornokot.

Khuen egy ujságíró előtt így nyilatkozott:

— Véleleges megállapodás még nincs. Délután megyek a király elé és a kihallgatás után még tanácskozni fogok Schönaich hadügyminiszterrel.

### Zichy a királyndl.

Zichy János gróf kultuszminiszter ma Bécsbe érkezett, ahol segédkezett gróf Batthyány Vilmos nyitrai püspök eskütételénél. Ezután a király külön kihallgatáson fogadta.

Minden hétfőn, csütörtökön  
 és vasárnap este

**CIGÁNYZENE**

van az

ANDRÁSSY KÁVÉHÁZBAN.

Tavaszi ujszerű angol double kelmék  
 Nyári costum és ruha imqrimé selymek  
 Grenadin, delain, ruhavászson és finom mosóárúk  
 Női fehéreműek — Napernyő különlegességek

**GOMBOS JENŐNÉL Fő-utca 39. szám. (Dómmal szemben).**

## Levegőben lóg a városi tejsarnok

Szövetkezeti tejsarnok a gazdákkal és várossal.

Értekezlet a városházán.

A Kassai Estilap tudósítójától.

A városi tejsarnok, ma délelőtt, a népes értekezlet szónokai között, mint sok bába között a gyerek — elveszett. Helyesebben a házi kezelés és fentartás iránt támadtak kételyek és aggodalmak a város javaslatával szemben. Egy másik terv, Unger Arthur indítványa, mely oda konkludált, hogy az abaujmezei gazdasági egyesület vállalkozik a gazdák tejtermelő szövetkezetének a megszervezésére és ha ez sikerül, a város építsen egy modern tejsarnokot a gazdák számára, bizonyos kamatvisszatérítés mellett.

Az értekezleten valamenyen megjelentek, akiknek névsorát tegnap közöltük.

Eder Ödön polgármester, meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és kifejtette, hogy a mai értekezlet azon célból hivatott össze, hogy kassai városi tejsarnok létesítésének módjait megbeszélhessék. Hivatkozik a tejsarnok közegészségügyileg fontos jelentőségére. A város nem nyereszkes céljából akarja a tejsarnokot, az a jó szándék vezeti elhatározásában, hogy egy részéről a vidéki gazdáknak biztosít piacot, másrészt ellátja a várost, egészséges, kellő táplálékerejű, hamisítatlan tejjel. Ezen a téren Kassa város a kezdeményező szerepét játssza, miután az egész országban nincs városi kezelésben lévő tejsarnok.

Kossuth Lajos városi tanácsos, aki a tejsarnok tervét fölvette és abban igen becses munkát végzett már addig is, — bejelentette, hogy az előkészítő munkában sikerült a vidéki gazdákat több ezer liter tej napi szállítására lekötöni. Felemlíti, hogy a fogyasztási adóhivatal kimutatása naponként 10000 litert, egyhéten 80000 litert meghaladó a tejfogyasztás Kassán. Arra nézve nagy nehézségekkel találkozott, hogy a különféle gazdák különféle zsirtartalmu tejet szállítanak. A zsirtartalom minimuma 0.7—0.7, a jó tápláló tej zsirtartalma 3.5 Csak olyan gazdákkal tárgyal, akik 3.5 tartalmu prima tejet tudnak szállítani. Majd kifejti, hogy gyermekhalandóság, fertőző betegségek, tüdővész, tifusz szempontjából mily fontos a tejsarnok, melynek hasznos eredményeit reméli.

Koerfer István dr. földmivelési segédtitkár igen pesszimiztikusan fogadta a városi tejsarnok ügyét. Ha a város saját üzemében folytatná, az drága volna és nehezebb. Sokkal egyszerűbb volna, ha a város a gazdákat bevonva, szövetkezeti vagy részvénytársasági alapon csinálná meg a tejsarnokot. Figyelmezteti a várost, hogy nyáron több a tejtermelés és kevesebb a fogyasztás. A fölösleges tejből leföljebb vajot lehetne termelni, de az annyi költségbe kerül, hogy ráfizetne a város. Legjobb megoldásnak tartja azt, hogy a megyei gazdákat szövetkezetbe csoportosítsák, a város felépítene számukra egy modern tejsarnokot s adna hozzávaló telket. A maga részéről kijelenti, hogy akár tejsarnok, akár szövetkezeti áru-csarnok létesül, a földmivelésügyi miniszternek javasolni fogja, hogy a város támogatásban részesüljön.

Eder Ödön polgármester már látott tejsarnok-szövetkezetet megbukni. Ilyen volt Kassán, a gazdák nem tudtak jó és elegendő tejet termelni és végre Reufer svájei tejgazda vette meg a vállalatot, a lehető legjobb feltételek mellett s néhány év alatt — meggazdagodott.

Schell Gyula báró, a szövetkezet bukásáról beszél. Ő egyik tagja volt a szövetkezetnek, ismeri a bukásukat. A tejsarnok jól indult, de a gazdák később a fejlesztésre nem akartak áldozni. 400 fejős tehént vettek fel és az 200-ra redukálódott. Két vezetőjük volt, mind a kettő becsapta a szövetkezetet. Vízelt a tejet, hogy minnél többet vágjon zsebre. Erre jött Renfer, akinek kedvező feltételek mellett adtuk át. Megjegyzi, hogy akkoriban a tej ára 9 fillér volt az árusításban, ma 20—24 fillér.

Sziklay Ede főispán úgy látja, hogy itt két különböző felfogás mutatkozik: a gazdák szövetkezete és a városi tejsarnok. Attól tart, hogy a gazdák haszonra dolgoznának, ami igen természetes és akkor a város el nem érné azt a célt, hogy egy állandóan egy-áru, jó tejet kapjon.

Nyiredy Jenő dr. igen életrelvő indítványt tett. Építsen a város vásárcsarnokot, ott állítson vegyvizsgáló állomást s megvolna a tejkérdés. Sőt az élelmiszer hamisítás is. Csak a tiszta, jó tejet lehetne árusítani és a rosszat elkobozni. A helypénzből lehetne a költségeket amortizálni.

Unger Arthur, az abauj-tornamegyeyi gazdasági egyesület titkára a következő javaslatot teszi elő: Építsen fel a város egy modern tejsarnokot és adja használatra a gazdák szövetkezetének

bizonyos kamat fizetés mellett. Hajlandó a gazdák szövetkezetének szervezési munkáját elvállalni és júniusig a tanácsnak jelentést adni. Ilyen módon keresztül vihető a tejkérdés, mert a város ad pénzt — vagyis tejsarnok telepet — gazdák jó piacot kapva, jó tejet adnak.

Siposs Aladár dr. konstatálja, hogy fejtellenül megy a dolog, nincs határozott terv. Köszöni, hogy a polgármester a kereskedők érdekeit megvédelmezte.

Vargha Kálmán dr. nem tartja elveszettnek ezt az értekezletet, sőt az elhangzott beszédek megerősítik az eszmét. Akármilyen irányban, de jó tejjel el kell látni a várost.

Az értekezlet ezután úgy határozott, hogy Unger Arthur javaslatát tartja a kivitelre legalkalmasabbnak.

Előadás

## a drótnélküli fényképtávirásról.

Surányi, villamos  
messzelátója.

Egy kassai mérnök  
találománya.

A kassai mérnökegyesületben tegnap este 6 órakor egy rendkívül érdekes előadás keretében mutatta be Surányi Oszkár kassai elektromérnök két eredeti találmányát, a drótnélküli fényképtáviró és a villamos messzelátó készüléket. A fiatal mérnök, aki külföldön végezte főiskolai tanulmányait, az elektrotechnika bámulatos felfedezéseiről számolt be elsőben. Ösmertette Marconinak a világhírű olasz mérnöknek drótnélküli távirókészülékét, a dróttalan távirózás elvét rajzokkal tette megérthetővé s ugyancsak falitáblákkal illusztrálta a feladó- és felvevőállomások berendezését is. A régi készülék hibáinak kritizálása után a különböző állomások egyeztetésének nagyfontosságú megoldását mutatta be. Ennek a titoktartás szempontjából van nagy szerepe, mert lehetetlenné teszi idegen táviratok felfogását és megértését. Igen sikerült a Marconi távirózás kísérleti demonstrálása is irógépekkel kapcsolatban.

Majd a német Telefunken Gesellschaftnak a Szláby, Arco és Braun-féle kapcsolásokkal felszerelt, legújabb rendszerű táviró készülékeit mutatta be vetített képekben. Ezekkel a készülékekkel van ma az osztrák-magyar közös had-

sereg is ellátva. Ugyesintén vetített képekben ismertette a katonai hordozható távirót, a magnálium csövekből összeállítható antennét (drótnélküli táviratokat leadó árbóc). A Hohenzollern és Barbarossa német hadihajók szellemes táviró készülékeit, a dán Poulsen fizikus által feltalált és a Lorenz Gesellschaft által 2 millió márkáért megvett dróttalan telefon szabadalmakat és Korn Artur müncheni tanár drótos fényképtáviró rendszerét közérthető magyarázatban ösmertette.

Ezek után saját találmányát a drótnélküli fényképtávirást mutatta be. Erre a találmányra igen nagy jövő vár, mert ennek segítségével képeket, tehát katonai terveket, terepfelvételeket is 5600 kilométer távolságra drót nélkül lehet táviratilag leadni. A készüléket egyelőre csak minden részleteiben pontosan kidolgozott tervrajzokban mutatta be, de az alkalmazásba vett kipróbált alkatrészek a szakértő mérnökök véleménye szerint Surányi Oszkár eredeti összeállításában is pompásan beválhatnak s a találmány realitásához szó sem férhet. A készülék főrésze egy forgó szelénkorong, mely mint érzékeny elem a képfelvételekre szolgál. Eredeti a kétféle elektromos hullám alkalmazása is, melyek egyike a leadó és feladó állomás együttműködését, másika a fényérzékeny lemez megfelelő exponálását eszközözi.

A villamos messzelátót, mely Surányi másik találmánya, már volt alkalmunk részletesen ösmertetni. Ezt a készüléket egy famodellel magyarázta a fiatal mérnök. Az óriási tárgykört felölelő előadás 7 és háromnegyed órakor ért véget s mindvégig lekötötte a hallgatók figyelmét. Kár, hogy fiatal, tehetséges mérnököt elfoglaltsága elvonja tudományos kísérletezéseitől, melynek a szakértők nagy jövőt jósolnak.

## Bekalitkázott rendőrség.

A lakók rendelkeznek.

Az ügyes-bajos közönség, de a rendőrtisztviselők nagy ámulatára is — ma reggel lezárták a Főutcai közlekedést a Fekete-Sás épületben elhelyezett rendőrséghez. Akinek panasza, dolga ügye van a rendőrséggel, az ma mind kénytelen visszafordulni, ha már megmászott egy vagy két emeletet s telemázolta keztyűjét, ruháját, a közlekedést elzáró, nedves festésű

Szőnyegek  
Függönyök  
Butorkelmék

# VÁRY GYULA

divatüzlete

(a szentháromsággal szemben).

Bel- és külföldi Stoor-  
:: különlegességek. ::  
A trieszti Linoleum-gyár készít-  
::: ményelből nagy választék. :::

ajtókon. Sehol semmi jelzés, hogy az I. és II. emeletek zárva vannak. A közönség és tisztviselők dühösködve fordulnak vissza és a Kosuth-utcán vagy Harang-utcán, nagy kerület járva, időt veszelve, a rendőrség Sas-utcai bejáratához loholnak.

Már most, hogy történt meg ez a kalamitás? Miért kellett a Fő-utcai oldalról való közlekedést elzárni és a közönséget a Sas-utcai bejáratra szorítani?

A rendőrség tudvalevőleg a Fekete-Sasnak csak egy részét lakja. A Sas-utca néző utcai és az udvari szobák nagyobb részét a fő-utcai frontot már nem csatolták a rendőrséghez, mert az I-ső és II-ik emeleten két befolyásos bizottsági tag lakik, két ügyvéd, akiknek irodai érdekük, hogy ebben a házban maradjanak, ahová a panaszfelek és a kliensek nagyrésze odaszokott. A város ezt respektálta s mi sem kifogásoltuk, mert van benne valami jogos magánérdek. Azonban úgy értesülünk, hogy e két lakó közbenjárására zárták el a Fő-utcai oldalról a rendőrséghez vezető közlekedést.

Ha így állna a dolog, akkor a polgárság nevében tiltakozunk ez ellen. A rendőrség kopogása, a lépcsőkön áthaladó közönség okozta zaj nem lehet oka a fő-utcai közlekedés elzárásának. Ha a lakók eltűrik a panaszfelek csizmakopogását és egyéb kliensek lépcsómászását — tessék tehát a várostól olesón élvezett lakásbér ellenében elűrni, hogy a rendőrséget sürgős esetekben vagy bármely más alkalommal a legközelebbi uton és idő alatt lehessen megközelíteni. Bekalkulni a rendőrséget csak nagy kerülővel elérhető mellékutcai bejárat, ez nem csak a közönség érdeke ellen szól, de a rendőrség működését is megnehezíti.

Sajnálattal vagyunk kénytelenek konstatálni, hogy a két tiszteletré méltó lakó kényelménél többre tartjuk, az ügyes-bajos közönség kényelmét, mely a fő-utcai oldalról gyorsabban és kisebb fáradsággal érintkezhet a rendőrséggel.

## Hírek

— Utolsó felolvasás a Kazinczy-körben. Pénteken április hó 7-én d. u. 6 órakor a város háza nagyszobájában tartja meg felolvasását Lakatos Artur kir. javítóintézeti szaktanár, rendes tag: „Képzőművészet, kritika és közönség” címmel.

— Honvéd állatorvosi tisztviselők. A honvédelmi miniszter érte-

sítette Kassa város hatóságát, hogy a budapesti állatorvosi főiskolán ingyen képeztetnek ki honvédállatorvosi tisztviselőket. — Folyamodványokat a miniszterhez kell küldeni.

— Áprilisi hó. Ama nevezetes bécsi gassenhauert, amely arról elmélkedik együgyű, de rigmusokban, hogy áprilisban nem esik a hó, ma alapos cáfolat érte. Este felé erős, hűvös szél kerekedett a városháza fölött, amit nemsokára sűrű hóesés követett. Esett a hó kábító szitálással, fehér, áttetsző fátyollal borítva el néhány percre a fekete háztetőket amelyek még december havában is keveset vették ki részüket ekkora gyönyörűségből. A kellemes enyhe időnek, amely március közepe óta mostanáig tartott, immár vége. — a tél újra bekukkant hozzánk, ha csak egy pillanatnyi bucsulátogatásra is, mintha ittfelgett volna valamit. Az ország minden vidékéről riasztó hírek jönnek a fagyos időről és a havazásról.

A rendőrbíró büntet. *Hudopkó* István rendőrbíró a következő kihágásokról közli az ítéletet: *Torda* János kassai hentes közegészségügyi kihágásért 50 korona pénzbírságra. *Özv. Jaszusch* Antalné kassai hentes közegészségügyi kihágásért 20 korona pénzbírságra. *Kertész* Mihályné kassai zöldségelárusítót hamis mérleg használatáért 10 korona, *Dura* Jánosné kassai lakos zöldségelárusítót hamis mérleg használatáért 10 korona bírságra. *Stern* Lajos kassai vendéglőst közegészségügyi kihágásért 50 korona. *Özv. Friedmann* Dávidné regeteruszkai lakost állatkínzásért 40 korona pénzbírságra ítélte. Itt jegyezzük meg, hogy tegnap a Felsőmagyarországból — noha a többi tételeket leközölte — elmaradt két kassai hentes neve: . . . ? ? . . .

— Nagy lovassági gyakorlatok. A nyáron Galiciában Grodek környékén nagy lovassági gyakorlatok lesznek a tavaly elmaradt lovassági manőverek helyett. Tizenkét lovasezred fog résztvenni a gyakorlatokban és a felderítő stratégiai gyakorlatokba a környéken helyőrségen levő gyalogezredek is bevonják.

— Robbanás egy puskapor-malmomban. Besztercebányán, mint onnan jelentik, ma reggel Dobák Adolf puskapor-malmában végtelen robbanás történt. A puskapor-malom, amely három kisebb épületből áll, körülbelül negyedóránnyira van a várostól. Az egyik szélső épületben levő puskapor-száritó műhelyben dolgozott reggel öt órakor Dobák Adolf, a puskapor-malom tulajdonosa két mun-

kással, Slopko Klincsó András és Zimmermann Mátyás napszámosokkal. Öt perccel öt óra után egyszerre borzasztó robbanás történt. A száritó műhelyben felhalmozott husz métermázsa puskapor fölrobbant és az egész épületet teljesen szétvetette, sőt a mellette levő épületet is romba döntötte. Dobákot és két munkását darabokra szaggatta a robbanás ereje, úgy hogy csak egyes testrészeit találták meg a pusztulás helyén. A robbanás oly erős volt, hogy a városban mindenütt érezték, a püspöki palota és néhány közelebb levő ház több ablaka bezuzódott. A telepen a robbanás idején Dobákon és két munkásán kívül senki sem tartózkodott, csak ennek köszönhető, hogy a rettenetes robbanás több emberáldozatot nem követelt. Dobák felesége és fia néhány perccel a robbanás előtt távoztak hazulról s így szerencsésen megmenekültek. A robbanás-otakat nem tudták megállapítani.

— A mi nem járja. Egy vidéki gazda bejött Kassára meglátogatni a gimnazista fiát.

— Szerencsésen utazott, édes apám? — volt az első kérdés

— Nem volt semmi baj, de az mégis csak bosszantó

— Micsoda?

— Hogy még a vasuton is csalnak.

— Nem lehet, az, édes apám.

— Dehogyan is nem. A multkor csak két koronát fizettem és két óra hosszat utaztam. Ma meg hat koronát fizettem, pedig úgy szaladt velem a gőzmasina, hogy itt voltam háromnegyed óra alatt. Nem járja az, hogy kisebb időért többet kell fizetni. Csalafintaság ez, fiám!

— Egy vagon emberhaj. Teschenből jelentik: Az itteni Nordbahnhof állomására egy vagon kínai emberhaj érkezett. Az egészségügyi hatóságok nyomban viszküldték a vaggont Hamburgba, ahonnan jött, mert félt, hogy pestissel fertőzött kínai területről küldték a nagy tömeg emberhaját.

— A hitves miatt. Ruttkáról jelentik: Mazur János kassa-oderbergi vasuti altiszt, csacai raktárkezelő tegnap délután szívenlőtte magát és meghalt. Tegnap a lakásán egy férfit talált a feleségénél és ezért lett öngyilkossá. Mazur már többször követett el öngyilkos kísérletet. A vizsgálat folyik.

## Berger nagy kévéház

Fagylalt a la Gerbaud.  
Hangversenyek mindennap.  
Chikágói Karambol asztalok.



— Régi operettek felfrissítése. Komjáthy Jánosnak ez idén jó ötlete támadt. Felfrissítette a régi, elévülhetetlenül értékes muzsikájú operetteket. Így került színre: az Eleven ördög, a Sulamith, a Gé-sák, a Szultán és legközelebb jön a Kis szőkevény. A reprizek a premierek hatásával, szinte versenyeztek az újdonságokkal. Most olvassuk, hogy a Király Színház legközelebb felújítja *Verő* György egykor népszerű operettjét a „Szultánt”. A reprizre még alkalmasint husvét előtt rákerül a sor. A darab címszerzőjét Fedák Sári játssza. Ebből is kitűnik, hogy már a főváros első operettszínháza is belátta, hogy a mai operetteirás az elődök alkotásainak alatta áll s színházközönség szívesebben néz meg egy szép muzsikájú, mesteri alkotást, mint a mai szerzők, mindenfelől összelopkodott fércelményeit.

## TÁVIRATOK.

### Püspök és szerkesztő.

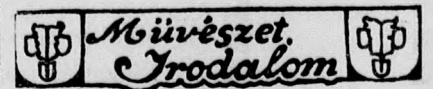
Nyitra, ápr. 6. A F. M. K. E. ma rendkívüli gyűlést tartott, amelyen főtitkárát Clair Vilmost eltiltotta a Magyar Felvidék című lap szerkesztésétől. Clair ugyanis ebben a lapban éles támadásokat intézett Batthyány Vilmos gróf püspök ellen. A szerkesztéstől való eltiltás állítólag gróf Zichy János közbelépésére történt.

### Az élelmiszeruzsorások ellen.

Róma, ápr. 6. Rómában nagyméretű tüntetést rendeztek a munkások és a közhivatalnokok az élelmiszeruzsorások ellen. Ezernyi tömeg járta be a várost. „Kenyeret a népnek!” és „Le az élelmiszeruzsorásokkal!” kiáltásokkal.

### Eladott okmányok.

Páris, ápr. 6. Letartóztatták a külügyminiszterium egy Druet nevű alkonzulát, akiről kiderült, hogy fontos okmányokat lopott és adott el egy külföldi államnak.



— Művészi hangverseny. Tegnap számunkban jeleztük, hogy az Országos Magyar Zene-egyesület két művésztagja: Stefán János pisztonművész és Németh Gyula énekművész folyó év áprili-

Selyem-, gyanju- és mosó-ruhakelme újdonságok  
a tavaszi és nyári évadra, az ismert nagy választékban s előkelő ízléssel választva, raktárra érkeztek.

Újdonságok napernyőkben.

Mintákat, árjegyzéket s divatlapot vidékre bérmentve küld a cég

Nagy szőnyeg-raktár.

**Kemény Géza**

menyasszonyi kelengyék áruháza

Kassán, Fő-utca 32-34. sz.

8-án este 8 órakor hangversenyt tartanak a Schalkház nagytermében a következő műsossal: 1. Böhme Oszkár: Concert (E-moll). 2. a) Bizet: Carmen, Toreador induló, b) Erkel: Bánk-Bán, Bortal. 3. a) Nádor S.: Emlékszel-é?... Romantika populara, b) Lavotta János: Magyar Szerenád, Lavotta első szerelme. 4. a) Schubert: Erkönyg, b) Mozart: Wiegenlied. 5. Böhme Oszkár: Ballett jelenet. 6. Németh Béla: a) Peregnek már le a fáról... b) Mit tehettek, mit tshettek én róla... különös érdeklődést érdemel a Pisztonverseny, melyet a művész első mestere a világhírű Böhme Oszkár szereplése óta nem igen hallhattunk hazánkban. Nálunk eddig Dámit Andrásón kívül igazi művészi magaslatra csak a most fellépő és eddigi sikereivel igazolt Stefán János emelkedett. Ez a körülmény teszi tanulságossá e hangversenyt és méltán megérdemli a legszöle-sebb körü érdeklődést és szimpátiát

— Váry Gyula tavaszi hirdetésére és igen szép kirakatára felhívjuk olvasóink figyelmét.

— Kemény Géza üzletébe a leg-ujabb divatkelmék, női fehérneműek gazdag választékban.



## Látta már Ön

a legelegánsabb izlésben utólrhetetlen

## uri-divat kiállítást?

Győződjön meg róla, hogy a legmodernebb és a legelő-kelőbb bel- és külföldi forrásokból beszerzett

## uri-divat cikkek

nagy választékban verseny áron csakis

## Grósz Mór

## uri-divat áruházában

Fő-utca 54. (Hadik-palota, a színházzal szemben) kaphatók.

### Legelőnyösebb tőkebefektetés a „Kassai Hitelbank“

#### 5 százalékos jelzálogos betétje.

78 K 36 fillér	egyszeri lefizetése ellenében	5 év mulva
61 " 40 " " " " "	" " " " " "	10 " "
48 " 11 " " " " "	" " " " " "	15 " "
37 " 69 " " " " "	" " " " " "	20 " "

### 100 koronát kap

— Bővebb felvilágosítással szolgál a — 48

„Kassai Hitelbank“, Kassa, Fő-u. 30.

## NYUGAT

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI FOLYOIRAT

### Minden száma vaskos kötet.

Közli regényt, novellákat, tanulmányokat, verseket, színházi- művész- és könyvkritikákat a legjobb írók tollából.

Megjelenik minden hó 1. és 16-án  
Előfizetési ára: egész évre 20 K,  
fél évre 10 korona.

EGYES SZÁM ÁRA 1 KORONA.

Mutatványszámot kívánatra díjmentesen küld a kiadóhivatal:  
Budapest, V., Méréleg-u. 9. I. em.

# Kassai Takarékegylet mint Szövetkezet

Tagok száma 4900. — 21000 törzsbetéttel, 2 millió 680 ezer korona vagyonnal.

➔ Fennáll 1897. év óta. ➔

Tagjainak kölcsönt ad váltóra vagy bélyegmentes kötelezvényre a legkényelmesebb visszafizetési feltételek mellett.

Intézetünk tagja lehet mindenki és tetszés szerinti számban jegyezhet törzsbetéteket, illetve részjegyeket.

A törzsbetétes tagok január 1-től számított öt évig fizetnek minden egyes törzsbetét után hetenként 1 koronát. Fizethetnek havonként vagy több hétért egyszerre is. Az öt év elteltével a befizetett összegeket a jövedelemmel együtt mindenki visszakaphatja. Visszafizetjük azonban az alapszabályokban megjelölt esetekben bármikor is.

Ez idén a X. évtársulat kerül leszámolásra kétharmad millió korona vagyonnal.

14 évi tapasztalat szerint az elért haszoneredmény (kamatjövdelem) 5—5.4 % ot tett ki.

A részjegyes tagok sorába — késedelmi kamat- és utánfizetés nélkül — bármikor, tehát évközben is lehet belépni. Egy-egy 100 koronás részjegyre havi öt korona fizetendő be; befizethető azonban egyszerre több részlet is. A részjegyes tagság mindaddig tart, míg az illető alapszabályszerű felmondás (vagy a részjegyeknek másra való átruházása) által a szövetkezetből ki nem lép.

A részjegyek utáni haszoneredményt (osztalékot) évenként fizetjük ki.

Igy nemcsak a kölcsönt igénylő tagoknak nyújt módot a kölcsönök könnyű visszafizetésére, hanem — tekintve a jó kamatozást — tőkegyűjtésre és tőkeelhelyezésre is rendkívül alkalmas. Vidékiek postacheque-vel portómentesen fizethetnek.

Bővebb felvilágosítást adunk az intézet irodájában, hol előjegyzéseket minden hétköznap elfogadunk.

Az igazgatóság.